

იმფრეველის მიკროტოპონიმია

იმფრეველში (თურქ. Taşköprü) ადმინისტრაციულად შედის იმნიეთიც (სოფ. იმნიეთისა და მის მიკროტოპონიმთა შესახებ იხ.: მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006).

იმფრეველი-იმნიეთის მიკროტოპონიმთა ჩაწერის ისტორია ასე გამოიყურება:

იმფრეველში (სადაც იმნიეთიც მოიაზრება) ნ. მარს სულ ჩაწერილი აქვს 5 ტოპონიმი, შ. ფუტყარაძეს - 96, ნ. ცეცხლაძეს - 92. ამავე დასახლებულ პუნქტში ჩვენ ჩავიწერეთ 189 ტოპონიმი.

ჩვენი ინფორმატორები იყვნენ: ჰუსეინ ჩელიქი (საღრაძე), 27 წლის; ენვერ ათალაღ (საღრაძე), 75 წლის; ხუსეინ გუმუში; ისმეთ მოსიძე (43 წლის); იუსუფ მოსიძე, ისმეთ მოსიძის მამა(80 წლის); ისმეთ ტაშტანი/თაშთანანი; ნიაზ თორუნ (ქოფითურაშვილი) 64 წლის; მურად მოსიძე (ტაშტანი).

სტატიის წერის პროცესში ინფორმაცია გადამოწმებულია თბილისში მყოფ იმერჯეველთან - შოთა (დინდარ) ჯაფარიძესთან.

ადგილთა სახელები ქვემოთ წარმოდგენილია გეოგრაფიული პრინციპით: თანამიმდევრობით მოგვყავს სოფლის კუთვნილი მწვერვალებიდან (მაღალი მთებიდან) ბარამდე; როდესაც მიკროტოპონიმი სხვა ავტორთანაც დასტურდება, ვასახელებთ მას. კვადრატულ ფრჩხილებში ჩასმულია ინფორმატორთა კომენტარები.

იმფრეველის მიკროტოპონიმებია:

ატიანი [საძჟარი] - საძოვარი, სათიბი. **ატიანი** - სამსჯავრო ადგილი (ილ. აბულაძე, 1973). ადგილი, სადაც მსჯავრის დადება ხდებოდა? მოტივაცია საკვლევი. ადასტურებს შ. ფუტყარაძეც (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279). ტყის სახელად გვხვდება სოფელ სინკოთში, მთის სახელად სოფლებში - ზაქიეთი, ივეთი, იმფრეველი, ზიოსი, დასამობი (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 162).

ქვაბითავი [საძჟარი] - საძოვარი; მოტივაცია ნათელია. **ქვაბისთავი** სათიბის სახელია სოფელ დაბაში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 220).

გლიგოლ-თი/გრიგოლ-თი [ქალა] - ქალა; გრიგოლის საკუთრება? მოტივაცია საკვლევი. **გლიგორთი** ფორმით ადასტურებს შ. ფუტყარაძე (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279).

ხერთვისი [ყიშლა, ორი წყალი ერთდება] - ყიშლა; ქალის სახელია იმნიეთში (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 196). **ხერთვისი** ფორმით ადასტურებს შ. ფუტყარაძე [ბრავალთი ღელე და აღბუღას ღელე შეიყრება, ხერთვისია] (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 179). **ხერთვისი//ხერთვისი** - სათიბებია კოჭლევსა და ბაძგირეთში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 238).

ღეწილი ყიშლის სახელად დავადასტურეთ ხერთვისის ახლოს იმნიეთში (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 196). ადასტურებენ შ. ფუტყარაძეც (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279) და ნ. ცეცხლაძეც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 192).

გორჯოლვათი [ყიშლა] - **გორჯოლავათი** ფორმით დავადასტურეთ იმნიეთში ყიშლის სახელადვე (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 192). მოტივაცია აქაც პრობლემურია; შდრ., აჭარ. გორჯოლო - ერთი სახის ყველი;

გორგოლო ქვა (მესხ.) უსწორმასწორო ფორმის გაუთლელი ქვა (ალ. ლლონტი, 1984). **გორგოლოვანი** ფორმით ადასტურებს ნ. ცეცხლაძე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 172). **გორგოლავანი** ფორმით - შ. ფუტყარაძე (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279).

ბრავალთი [ქალა] (< მრავალ-თი?) - ქალა, სათიბი; მოტივაცია საკვლევი. ქალა, რომელიც მრავალი ადამიანის საკუთრებაა? ადასტურებენ შ. ფუტყარაძეცა (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 179) და ნ. ცეცხლაძეც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 167).

საკოდე [კობი] - სათიბი; იმერხეულში **მოკოდვა** "მოთიბვას" ნიშნავს; შდრ., მაჭახლურში **კოლა** "სკაა" (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ., 488). შეიძლება **საკოდე** იყოს ადგილი, სადაც სკებია. **მოსაკოდი** ფორმა გვხვდება იმნიეთში (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 192).

კვიროთი [ორითანა კობი] - ყიშლა, მაღალი ადგილი; ყიშლის სახელადვე დასტურდება იმნიეთში (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 191). არ გამოირიცხება, რომ აქ ყოფილიყო კვირაცხოვლის სახელობის სალოცავი; თუმცა მოტივაცია მაინც საკვლევი. ადასტურებენ შ. ფუტყარაძეცა (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279) და ნ. ცეცხლაძეც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 88).

საბძელათი [ყიშლა] - საძოვარი; **საბზელათი** ფორმით გვხვდება იმნიეთშიც (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 92). **საბზელათი** ფორმით დასტურდება შ. ფუტყარაძესთან (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279). ნ. ცეცხლაძესთან "საბზელეთ ღუზი" ტყისა და სათიბის სახელია ს. ანკლიაში და "საბძელათი" სათესი, საძოვარია ს. ჭუარებში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 205).

კირიაძსვევი [ღელეები] - **კირია** ანთროპონიმი? შდრ., კვირია (ფშ., ხევს.). ხალხური წარმართული ღვთაება, ხმელეთის მზრუნველი, მოურავი (ქეგლი). მოტივაცია საკვლევი.

მეჭურები [ქალები] - ადგილი, სადაც ჭურების დამამზადებელი ცხოვრობდა? მოტივაცია საკვლევი.

შინდიზირი [ყანა] (< შინდის ძირი) - დასტურდება იმნიეთშიც (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 195)

ნამწვართი [ქალები] - ქალა; გვხვდება იმნიეთშიც. **ნამწუართი** [ღელე იაილისკენ გზაზე]; **ნამწუარი** - გადამწვარი ადგილი/ტყე; **ნამწუართი** - ნახანძრალი ადგილის მიმდებარე ტერიტორია (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 195); იმფრეველში სათიბის სახელად ადასტურებენ შ. ფუტყარაძე (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279) და ნ. ცეცხლაძე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 190).

ზარმელავრი [სათიბი] - სათიბი. შდრ., სადილის მომდევნო (2-3 საათის გასვლის შემდეგ) ჭამის პურობის ფაზი (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 457); **ზარმელი** - სადილის შემდეგ პურის ჭამა ვახშობობამდის, სამხარი (გურ., ზ. აჭარ., მესხ.) (ალ. ლლონტი, 1984); **ზარმელი** - შუადღეს უკან ჭამადი (საბა, 1991). ადგილი სადაც ზარმელს მიირთმევდნენ?

ელიაწმინდა [ყანები] - ყანების სახელად გვხვდება იმნიეთშიც. **ელიაწმინდა** [ყანები, ქალები ახოთის გვერდ] (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ., 193). ადასტურებენ შ. ფუტყარაძეცა (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ., 279) და ნ. ცეცხლაძეც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 177).

ფონაი [ყანა] - **ფონაღელე** (ელიაწმინდის ქვემოთ) დასტურდება იმნიეთში (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 193). **ფონაი** ფორმით ადასტურებს შ. ფუტყარაძე (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279). **ფონა** ღელის სახელად დასტურდება

იმფრევლში, საძოვრის სახელად — დაბაში, სათესის — ტბეთში, წყაროს — სხლობანში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 218)

თხილნართი — ყანა; გვხვდება იმნიეთშიც. ეტიმოლოგია ნათელია: აქ ყურადღებას იქცევს -ნარ- რთულ სუფიქსზე -თი კრებითობის სუფიქსის დართვა: -თი ამ შემთხვევაში კონკრეტული ტოპონიმის მიმდებარე ტერიტორიას აღნიშნავს (-თი-ს მხოლოდ მატოპონიმების როლში ვერ განვიხილავთ) (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტკარაძე, 2006, გვ. 193)

ქაფარულეები - ყანები, ტყე; შდრ., **ქაფარი** - (არაბ.) ურჯულო, ურწმუნო (დ. ჩუბინაშვილი, 1984). **ქაფარი**-ი (ფშ.) აშარი; **ქაფათარი**-ი (ქიზიყ., ქართლ.) - ქაფათარი ძეძვი, ახალგაზრდა წვეტიანი და ხშირეკლიანი ძეძვი; სალობავად კარგია (ალ. ლლონტი, 1984); **ქაფარი**-ი (ლეჩხ.) გაუტეხელი, მაგარი (ქეგლი). ქაფარი ადამიანების საკუთარი ადგილები? ადგილი, სადაც ხარობს/ხარობდა ახალგაზრდა წვეტიანი და ხშირეკლიანი ძეძვი? საკითხი დამატებით კვლევას საჭიროებს. **ქაფარი** საძოვარია სოფელ მიქელეთში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 219).

ჭალაყანა [ყანები] - ადასტურებენ შ. ფუტკარაძეცა (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 179) და ნ. ცეცხლაძეც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 234)

ვაკევაკი - ყანა; ადასტურებს შ. ფუტკარაძეც (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 179). სათიბის სახელად გვხვდება ნ. ცეცხლაძესთან (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 178)

ოროკითავი - ჭალა, ყანა; შდრ., **ოროკი**-ი (გურ.) - ნარიყალი ნიადაგი, სახნავ-სათესი მიწა (ალ. ლლონტი, 1984). **ოროკი**-ი კუთხ. (გურ.) ნარიყალი, საყანე (ქეგლი). **ოროკო** - მიწა ბაქან-ბაქანად მოვაკებული (საბა, 1991). ასე დავაკებული მიწიანი ადგილის თავი/დასაწყისი? **ოროქ** საძოვარია ტბეთში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 203).

ღელითავი - ჭალა; ადასტურებს შ. ფუტკარაძეც (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 279). სათიბის სახელად გვხვდება ნ. ცეცხლაძესთან (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 224).

გოგლაძირი/გოკლაძირი (< გოგრაძირი?) - ვაკე; მოტივაცია საკვლევი. **გოგლაზირი** ფორმით ადასტურებენ შ. ფუტკარაძე (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ., 279) და ნ. ცეცხლაძე (სათიბის სახელად) (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 171).

ზემონაგუარი//ზემონაგვარი - ტყე; შდრ., **ნაგარი** (აჭარ.) ჭაგით, ეკალ-ბარდითა და ძეძვით დაფარული ადგილი; **ნაგარი** (გურ.) მოყანების დროს კიდევში გრძლად მიყრილი ნაფოცხი და ბუჩქნარ-ჩირგვები (ალ. ლლონტი, 1984). **ზემონაგარი** > **ზემონაგვარი** (ვ-ს განვითარებით) > **ზემონაგუარი**. **ზემონაგვარი** ფორმით ადასტურებს შ. ფუტკარაძე (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 279). **ზემონაგვარის** წყაროს ასახელებს იმფრევლში ნ. ცეცხლაძე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 181)

საკლდისქევი/საკლდიქევი [საძუარი] - **საკლდექევი** მთის სახელად დასტურდება იმნიეთშიც (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტკარაძე, 2006, გვ. 195). წყაროსა და ღელის სახელად ადასტურებენ შ. ფუტკარაძე (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 279) და ნ. ცეცხლაძე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 207).

ზიარეთი - ყანა; შდრ., არაბ. ziyaret - დათვალიერება, ვიზიტი, მონახულება, დარბაზობა. იმერხეულში **ზიარეთი** ნიშნავს 1. წმინდა ადგილების მონახულებას, დათვალიერებას, სალოცავების შემოვლას. 2. წმინდა სალოცავ ადგილს (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 459). იმფრევლში **ზიარეთი** ღღეს ყანის სახელია;

იმავე ყანაში არის კონკრეტული ადგილი, რომელიც წმინდად მიაჩნიათ, ვინაიდან იქ მისული ავადმყოფი განიკურნება ხოლმე. **ზიარეთ//წეწლაური** სოფელია შავშეთში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 181)

წიად-თი - ყანა; შდრ., **წიადი** - კალთა, უბე, გინა ადგილი (საბა, 1993). **წიადი** - ზღვის ტოტი, უბე, მდინარის სავალი ადგილი, ძირი (დ. ჩუბინაშვილი, 1984). **წიადი** (ქართლ.) - გაღვივების უნარი; **წიადიანობა** (ქართლ.) - მაწიერობა, ყუათიანობა (ალ. ლლონტი, 1984); **წიადა** - ბოტან. ერთწლიანი ბალახი მატიტელასებრთა ოჯახიდან... იზრდება ნაჩხატებსა და ნათესებში (ქეგელი). კალთასავით/უბესავით ადგილი - **წიადი** და მისი მდებარე ტერიტორია? ყანა, სადაც **წიადა** ხარობს? მოტივაცია საკვლევი. **წიახტი** ფორმით ადასტურებენ შ. ფუტყარაძე (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279) და ნ. ცეცხლაძე. **წიახტი** წყაროს სახელია წეთილეთში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 233).

გორიები - ყანა; შდრ., **გორიელა** (ქიზიყ.) მინდვრის ბორცვი, პატარა გორა; **გორია** (ქიზიყ.) ქვეშსაგები ბავშვის ენაზე; საკითხი დამატებით კვლევას საჭიროებს. **გორიაი** ფორმა გვხვდება შ. ფუტყარაძესთან (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279), **გორია** საძოვრის სახელად დასტურდება იმფრევლშივე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 172).

გორიათი - ყანა; **გორია** და მისი მიმდებარე ტერიტორია. **გორათი** მთაა ჩაქველთაში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 171).

კარზეყანა.

სახლუყანაჲ ყანა.

სელავრი [სელს დათესავდენ] - შდრ., **სელა** (არ. sela) ლოცვა გარდაცვლილის სულის მოსახსენებლად. როცა ვინმე გარდაიცვლება, მინარეთიდან ხოჯა კითხულობს სელას (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 562). **სელ-ი** (ზ. აჭარ.) ბორბლიანი მარხილი, ორთვლიანი (ალ. ლლონტი, 1984). **სელ-ი** სკამი შესაკრავ-გასაქსნელი (საბა, 1993). მოტივაცია საკვლევი. შეიძლება იყოს ადგილი სადაც, სელს თესავდენ, ან - საიდანაც სელას კითხულობდა ხოჯა, ან - სადაც ორთვლიან მარხილს შეეძლო გაეგლო. ადასტურებენ შ. ფუტყარაძეცა (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 179) და ნ. ცეცხლაძეც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 212)

ყურა-თი - ყანა; შდრ., **ყურა** (იბერ., გურ.) კლდის დუმა, მცენარეა (ალ. ლლონტი, 1984). **ყურა** - სოკოა ერთი (საბა, 1993). **ყურუთი** (kurut) ნადუღითა და ერბოში მოთუშული სიმინდის ფქვილით გაკეთებული კვერი (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 623). **ყურათი** - ადგილი, სადაც ხარობს ყურა და მისი მიმდებარე მიწა-წყალი? **ყულათი** სათიბია სოფელ ციხიაში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 227).

სათიგე [ყანა, წითელი მიწა] - ეტიმოლოგია გამჭვირვალეა. **სათიხე** სათიბია წეთილეთში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 207).

სანიოკლდისთავი - კლდე; შდრ., saniye, არაბ. sani - მეორე; **სანიე** იმერხეულში ქალის სახელია (შ. ფუტყარაძე, 1993). **მეორეკლდისთავი**? მოტივაცია, საკვლევი. **სანიოკლდისთავი** ფორმით ადასტურებს შ. ფუტყარაძე (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 179). სათიბის სახელად გვხვდება ნ. ცეცხლაძესთან (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 208).

კიბიაჲ - მთები; **კიბიაი** ფორმით ადასტურებს შ. ფუტყარაძე (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279); **კიბიათი** ფორმა შეგვხვდა იმნიეთში მთის სახელად; **კიბია** - კიბის მსგავსი ადგილი? საკითხი დამატებით კვლევას ითხოვს (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 194). საძოვრის სახელად ადასტურებს ნ. ცეცხლაძე იმფრევლშივე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 188).

გლიჰევი (< მგლისჰევი)- ტყე; მოტივაცია ნათელია. ადასტურებს შ. ფუტკარაძე (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 279). **გლიხევს** ღელის სახელად ადასტურებს ნ. ცეცხლაძე იმფრევლშივე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 170).

კიბიაზირი - ტყე.

პირდაპირი [სათიბავი გლიჰევის დაბლა] - ეტიმოლოგია გამჭვირვალეა. გვხვდება შ. ფუტკარაძესთან (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 279). სათიბის სახელად ადასტურებს ნ. ცეცხლაძე იმფრევლსა და ოქრობაგეთში, საძოვრის სახელად ზაქიეთში, სათესის სახელად ჩართულეთში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 204).

სარტყელი [ივეთისთის გამოღმა] - მოტივაცია ნათელია. საძოვრის სახელია სვირევანში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 209).

წასახედავამ [ყიშლა, კვიროთი გვერდზე] - დასტურდება იმნიეთშიც (მ. შიქაუტაძე, ტ. ფუტკარაძე, 2006, გვ. 191). ეტიმოლოგია გამჭვირვალეა: მალალი, გაღმოსახელი ადგილი. **წამოსახედავამ** ტყის სახელია ივეთში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 232).

ვიდისწვერი - ქალა; ეტიმოლოგია გამჭვირვალეა. **ვიდისწუერი** ფორმით ადასტურებს შ. ფუტკარაძე (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 279) **ხიდიწვერთი** ხიდების სახელია ზაქიეთსა და ხევწრულში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 238).

ფაფართის წყალი - **ფაფარ-თი** ღელე დასტურდება იმნიეთშიც. შდრ., 1. **ფამფარა** მცენარეა (დ. ჩუბინიშვილი, 1984); ადგილი, სადაც ეს მცენარე ხარობს? ცხენის ფაფარივით ადგილი? 2. მეგრულში **ფაფალა** - ხრამი, ფლატე (ი. ყიფშიძე, 1914); უფსკრული, ქარაფი (ო. ქაჯია, 2002); ხრამი, კბოდე (გ. ელიავა, 1997); მიკროტოპონიმის ეტიმოლოგია საკვლევეია (მ. შიქაუტაძე, ტ. ფუტკარაძე, 2006, გვ. 1996). **ფაფართი** მთისა და მდინარის სახელად აქვს დადასტურებული სოფელ ივეთში ნ. ცეცხლაძეს (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 217);

ნასახლევი - ყანა; გვხვდება შ. ფუტკარაძესთანაც (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 279). სათესის სახელად ადასტურებს ნ. ცეცხლაძე იმფრევლში, წეთილეთში, მანატბაში, ზაქიეთში, ბაზგირეთში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 199).

ნაქილისვარი [სანიოსკლდისთავს დაბლა]; ეტიმოლოგია გამჭვირვალეა - ნაეკლესიარი ადგილი. **ნაქილისავი** ნაეკლესიარის სახელია ხევწრულშიც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 200).

გოელაძირი; შდრ., გორიელა (ქიზიყ.) - მინდვრის ბორცვი, პატარა გორა (ალ. ღლონტი, 1984). მოტივაცია საკვლევეია. გორიელაძირი > გორელაძირი > გოელაძირი?

საჩარხია - აჭარის საზღვარი; შდრ., **ჩარხ-ი** (ქიზიყ.) 1. საკირის გუმბათის გარშემო შემოსაყრელი ნამტვრევი კირქვა; 2. თიხის ჭურჭლის საკეთებელი მოწყობილობა (ალ. ღლონტი, 1984). სპ. **cark**: 1. ბორბალი, თვალი; 2. **ჩარხი** (სალესავი). იმერხეულში **ჩარდის** ქვა სალესავი ქვაა (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 637). ადგილი, სადაც ასეთი ქვები მოიპოვება? გვხვდება შ. ფუტკარაძესთანაც (შ. ფუტკარაძე, 1993, გვ. 179). საძოვრის სახელად ადასტურებს ნ. ცეცხლაძე იმფრევლში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 211).

შუაფერდი - საძოვარი.

იაილა - ზემო მთა; შდრ., ყიშლა - იაილებამდე დროებითი სადგომი; ადასტურებს ნ. ცეცხლაძეც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 185).

სასადილო - საძოვარი; ეტიმოლოგია გამჭვირვალეა. საძოვრის სახელადვე ადასტურებს ნ. ცეცხლაძე დასამობში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 209).

წასადგეო - საძოვარი; ადგილი, რომელსაც მოულოდნელად წაადგები? საკითხი შემდგომ კვლევას საჭიროებს. სათიბის სახელად ადასტურებს იმფრევლშივე ნ. ცეცხლაძე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 233).

ქომომთა - საძოვარი; ეტიმოლოგია გამჭვირვალეა: ქვემო მთა. **ქომომთა** საძოვარია ხონლევში და მთის სახელია მაჩხატეთში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 221).

კრიჭასერი - საძოვარი; შდრ., **კრიჭა** (ქართლ., იმერ.) ყბები; **კრიჭა** (ფშ., ქართ., ქიზიყ.) ნაველა, ე.ი. პატარა ღარი, რომელშიც საფქვავე ჩამოდის ხვიშირიდან (ალ. ლლონტი, 1984). **კრიჭა** - წისქვილის ხვარბლის სადენი (საბა, 1991). მოტივაცია საკვლევეია. გვხვდება შ. ფუტყარაძესთანაც (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279). მთის სახელად ადასტურებს იმფრევლში ნ. ცეცხლაძე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 191).

ჭრიჭაღელე - საძოვარი; შდრ., **ჭრიჭინა** (ზ. იმერ.) ყაზახა, მცენარეა (ალ. ლლონტი, 1984). **ჭიჭა** (მეგრ.) პატარა, მცირე, ცოტა (ო. ქაჩია, 2002). **ჭიჭაღელე** > **ჭიჭაღელე** > **ჭრიჭაღელე**? ეტიმოლოგია საკვლევეია.

სხალთდამწვართი - საძოვარი; მსხლების გადამწვარი ადგილი და მისი მიმდებარე მიწა-წყალი? **სხალთნამწუართი** ფორმით გვხვდება შ. ფუტყარაძესთან (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279). სათიბის სახელად ადასტურებს იმფრევლშივე ნ. ცეცხლაძე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 214).

ვირაძვევი - სათიბი; **ვირა** - ანთროპონიმი? შდრ., **ვირა** (ლუჩხ.) შეძახილი სიმძიმის აწვევისას; **ვირ-ი** დასტურდება ბევრი მცენარის სახელწოდებაში. მაგ., ვირიბალახა, ვირიკუდა, ვირიგვერდა, ვირიმოლოქა, ვირიპიტნა, ვირის ბუარა, ვირისკვერცხა, ვირის საკვენტელა, ვირის ქუჩი, ვირიძუა... (ალ. ლლონტი, 1984). შეიძლება, რომელიმე მცენარე ხარობდა ამ ადგილას? საკითხი დამატებით კვლევას საჭიროებს. დასტურდება შ. ფუტყარაძესთანაც (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279).

ნაბარულაძ - ყანა; შდრ., **ნაბარი** - ბარით ნათხარი (საბა, 1991). **ნაბარ-ი** (თუშ., შეშის ტვირთი, რასაც კაცი წამოიკიდებს; სვილის, ჩალის რამდენიმე კონა ერთად შეკრული. **ნაბარევი** (მთიულ., გურ.) - 1. ბარიდან მთაში დაბრუნებული დაავადებული საქონელი; 2. დასიცხული კაცი; 3. ვინც დაიბარე (ალ. ლლონტი, 1984). დანაბარი მიწა?

კალოზირაძ - ყანა; შდრ., **კალო** (გურ.) სიმინდისა და ღობის მოსავლის სახვავებელი ადგილი; **კალო** (ქიზიყ.) მცენარის ძირის გარშემო მოთხრილი და ფილივით გაკეთებული მიწა, რომ წვიმის წყალი, თოვლის ნაღობი თუ მირუბებული წყალი ფესვებში ჩავიდეს. **კალო** (ქიზიყ.) მოსაზვლად მომზადებული კირი ან მიწა (ალ. ლლონტი, 1984).

საკენჭე [ქალა] - **საკენჭო** ფორმით დასტურდება იმნიეთშიც (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 196).

გახაყარი [ქალა] - ეტიმოლოგია გამჭვირვალეა: ორი გზა იყრება. დასტურდება იმნიეთშიც (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 195). სათიბის სახელად ადასტურებს დიობანში ნ. ცეცხლაძე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 207).

ბუეთური - ქალა; ქალა, სადაც ბუები არიან? მოტივაცია საკვლევეია. **ბუსუთური** ყანის სახელად გვხვდება იმნიეთში. **ბუსუ-თ-ური-ი**? **ბუსუთ/ბუსუს** შთამომავლების ყანა? (მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006, გვ. 196).

სამელე - ქალა; შდრ., **მელი** - ოთხფეხი (საბა, 1991). **მერე** (გურ., ზ. აჭარ.) - მდინარის ნაპირზე მდებარე სახნავ-სათესი ვაკე; დაბალი, ნოყიერი

სახნავ-სათესი მიწა; მდინარის პირას მდებარე საყანე; **მერე** (აჭარ.) - წიქვილის ქვედა ქვა (ალ. ლლონტი, 1984). **სამელე** - ადგილი, სადაც მელეები ბინადრობენ? **სამელე** < სამერე? საკითხი დამატებით კვლევას საჭიროებს.

ძინკანა ვაკე - მთა; შდრ., **ძირა-ი** კარტოფილი სოფ. მურულში, **ძირა-ი** - თალგამი (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 651). მოტივაცია საკვლეფია. მთაზე ვაკე ადგილი, სადაც კარტოფილი ან თალგამი მოჰყავდათ? ძირიყანა/ძირაიყანა > ძირყანა > ძინყანა > ძინკანა?

შარიეთი - მაშალე/უბანი.

კაპნიეთი - უბანი. კაპანი სათიბის სახელებად დასტურდება იმფრევლში, ხობლევში, ხანთუშეთში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 187).

ღაღანეთი, ღაღანიძეები - უბანი; ღაღანიზე მაშალესი დასტურდება შ. ფუტყარაძესთან (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279).

თანდლიენთი - უბანი.

ქოფთურაშვილები/ქოფთურიენთი - უბანი. **ქოფთუროლლები** ფორმით ადასტურებენ შ. ფუტყარაძე (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279) და ნ. ცეცხლაძე (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 221).

მოსიეთი//მოსიენთი (მოსიძეები) - უბანი; მოსიზე მაშალესი დადასტურებული აქვთ შ. ფუტყარაძეს (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279) და ნ. ცეცხლაძესაც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 196).

სორყიეთი/სორყაზები - უბანი/მეშველე.

საპარიეთი/საღრიეთი (საღრიძეები) - უბანი; საღრიზე სოფლის უბნის სახელად დასტურდება შ. ფუტყარაძესა (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279) და ნ. ცეცხლაძესთანაც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 210).

ბუტიეთი - უბანი; ბუტიზე მაშალესი დადასტურეს შ. ფუტყარაძემ (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279) და ნ. ცეცხლაძემაც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 168).

სუბუქეთი - უბანი; სუბუქიზე მაშალესი დადასტურეს შ. ფუტყარაძემ (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279) და ნ. ცეცხლაძემაც (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 214).

ბატონოლლები - უბანი.

ფეზვიენთი - უბანი/მაშალე.

ჭაჭიენთი/ჭაჭიოლლები - მაშალე/უბანი; გვხვდება შ. ფუტყარაძესთან (შ. ფუტყარაძე, 1993, გვ. 279). ჭაჭიენთწყაროს ადასტურებს ნ. ცეცხლაძე იმფრევლში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 241).

ხოჭიენთი - უბანი; სოფლის უბნადვე ადასტურებს ნ. ცეცხლაძე წყალსიმერში (ნ. ცეცხლაძე, 2000, გვ. 238).

ლიტერატურა

ილ. აბულაძე, 1973 - ილ. აბულაძე, ძველი ქართული ენის ლექსიკონი, თბ., 1973.

ნ. შარი, 1911 - Март Н.Я., Дневник поездки в Шавшетию и Кларджетию: «Георгий Мерчуле. Житие св. Григория Хандзтийского», С. Петербург, 1911.

მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, 2006 - მ. მიქაუტაძე, ტ. ფუტყარაძე, იმნიეთის (შავშეთის მიკროტოპონიმია): ქართველური მემკვიდრეობა, X, ქუთაისი, 2006.

- საბა, 1991 - სულხან-საბა ორბელიანი, ლექსიკონი ქართული, ტ. I, თბ., 1991.
- საბა, 1993 - სულხან-საბა ორბელიანი, ლექსიკონი ქართული, ტ. II, თბ., 1993.
- შ. ფუტკარაძე, 1993 - შ. ფუტკარაძე, ჩვენებურების ქართული, ბათუმი, 1993.
- ო. ქაჯაია, 2002 - ო. ქაჯაია, მეგრულ-ქართული ლექსიკონი, ტ. III; თბ., 2002.
- მასალები - აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქართველური დიალექტოლოგიის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში დაცული მასალები.
- ქეგლ-ი - ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, ტ. VI, თბ., 1960.
- ალ. ღლონტი, 1984 - ალ. ღლონტი, ქართულ კილო-თქმათა სიტყვის კონა, თბ., 1984.
- დ. ჩუბინაშვილი, 1984 - დ. ჩუბინაშვილი, ქართულ-რუსული ლექსიკონი, თბ., 1984.
- ნ. ცეცხლაძე, 2000 - ნ. ცეცხლაძე, შავშეთ-იმერხევის ტოპონიმია, ბათუმი, 2000.

MAIA MIKAUTADZE, TARIEL PUTKARADZE

THE MICROTOPYNYMS OF IMPKHREVLİ

All the chief Georgian villages in Imerkhevi have Turkish names at present. The final stage of renaming Georgian names into Turkish took place in 1980, after the military coup; in spite of this fact the local population (among them Georgians, and Georgians assimilated to Turks, and Turks...) refer to the villages with the former